

Årsrapport

Miljönämnden
2022

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle	4
3 Verksamhet	5
3.1 Uppföljning av grunduppdrag	5
3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige	8
4 Måluppföljning	9
4.1 I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällen.....	9
4.2 Hållbar personalförsörjning	10
4.3 Ekologisk hållbarhet	10
5 Agenda 2030	12
6 Uppföljning av internkontroll	13
6.1 Årets internkontrollarbete	13
6.2 Uppföljning av internkontrollplanen	13
7 Personal	14
8 Ekonomi	15
8.1 Driftredovisning.....	15
8.2 Investeringsredovisning.....	17
9 Annan uppföljning	18
9.1 Övrig uppföljning.....	18
10 Följetal	19
10.1 Följetal verksamhet	19
10.2 Följetal personal	19

1 Sammanfattning

Den sammanfattande bedömningen är att verksamheten uppfyllt kommunfullmäktiges uppdrag i hög grad 2022.

Miljönämndens verksamhet har under året präglats av en hög andel vakanser och sjukskrivningar. Tillsättning har varit svårt med brist på kvalificerade sökanden vilket medfört glapp med tillfälligt minskad personalstyrka inom flera team. På grund av detta har delar av miljönämndens verksamhet inte kunnat utföras enligt tillsynsplanen. Miljönämndens totalbedömning är ändå att verksamheten har uppfyllt kommunfullmäktiges uppdrag i hög grad 2022. Motivering till bedömningen redovisas under avsnitt verksamhet (kap. 3).

Det prioriterade arbetet för att uppfylla det gemensamma målet *Bästa företagskommun* har löpt på enligt plan och under året har flertalet åtgärder utförts. Miljönämnden har exempelvis infört Markmodellen med utökade serviceåtaganden som bland annat innefattar nedsättning av avgifter för kompletta ärenden som inte handlagts inom angiven maxtid. Sedan införandet har samtliga berörda ärenden handlagts inom utsatt tid. I modellen ingår även övergången till efterhandsdebitering av livsmedelskontrollen samt det fortsatta arbetet med införande av efterdebitering inom nämndens övriga verksamhetsområden. Som en del i detta beslutade kommunfullmäktige att införa efterhandsdebitering för tillsyn av folköl, tobak och receptfria läkemedel.

Gällande det ekonomiska utfallet överstiger nämndens nettokostnader tilldelad budgetram med 1,3 mnkr. Underskottet kan framförallt härledas till vakanser samt till det beräknade (tillfälliga) intäktsbortfall som uppstått i samband med övergången till efterhandsdebitering inom livsmedelsområdet.

2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle

Under 2022 har miljönämnden infört Markmodellen i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag. I det arbetet ingår införandet av utökade serviceåtaganden som gjordes i juli och som bland annat innefattar nedsättning av avgifter för kompletta ärenden som inte handlagts inom angiven maxtid. I modellen ingår även övergången till efterhandsdebitering av livsmedelskontrollen som gjordes vid årsskiftet samt det fortsatta arbetet med införande av efterdebitering inom nämndens övriga verksamhetsområden. Bland annat beslutade miljönämnden i juni att föreslå införande av efterhandsdebitering för tillsyn av folköl, tobak och receptfria läkemedel (kommunfullmäktige fattar slutgiltigt beslut). Vid årsskiftet infördes även SKR:s nya taxa för miljöbalken. Syftet med den nya taxemodellen har varit att förenkla för bland annat näringslivet genom att det blir en tydligare koppling mellan utförd tillsyn och betalning, samt genom en tydligare koppling till lagstiftningen. Det blir även lättare att jämföra avgifter mellan kommuner.

Dessa åtgärder är del av kommunens arbete för att uppnå det kommungemensamma målet *Bästa företagskommun*. Ett annat steg i detta är att verksamheten under 2022 har deltagit i SKR:s utbildning *Förenkla helt enkelt*, vilket är en utbildning för kommuner som vill förbättra sina företagskontakter. Dessutom har arbetet med att förbättra effektivitet och tillgänglighet fortsatt under året. Här ingår bland annat arbetet med införande av ytterligare e-tjänster och utveckling av webben i syfte att göra det enklare för verksamhetsutövare och kommuninvånare att hjälpa sig själva genom att snabbt hitta relevant information på kommunens hemsida. Dessutom ingår det fortsatta samarbetet med kommunens kontaktcenter för att säkerställa att näringsliv och kommuninvånare snabbt och enkelt kommer i kontakt med rätt person.

I juni beslutade kommunfullmäktige att miljönämnden och plan- och byggnadsnämnden slås ihop till en gemensam bygg- och miljönämnd från och med 1 januari 2023.

I april beslutade miljönämnden att föreslå kommunstyrelsen att påbörja utredning och inrättande av Ramnås, Stora Backa som nytt kommunalt naturreservat i Mark. Syftet är att säkerställa bevarandet av ett naturområde med mycket högt naturvärde. Det nya naturreservatet bidrar till att uppnå målen i kommunens hållbarhetsprogram, utgör ett nytt besöksmål för friluftsliv och turism, samt stärker den biologiska mångfalden i kommunen.

Miljönämnden beslutade även i september att utreda förutsättningarna för att skydda den värdefulla ekmiljön vid Brännared och vid behov initiera ett interimistiskt skydd av området.

3 Verksamhet

3.1 Uppföljning av grunduppdrag

Huvudverksamhet / Uppdraget uppfyllt	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad	Inte alls
Livsmedelstillsyn		X			
Miljötillsyn och enskilda avlopp			X		
Hälsoskyddstillsyn, alkohol, tobak och receptfria läkemedel			X		
Naturvård	X				

Utifrån beslutad nämndplan och budget fastställer nämnden årligen en eller flera tillsynsplaner och kontrollplan som visar på förvaltningens strategier och innehåller de aktiviteter och åtgärder som skall utföras under kommande år. Bedömningen av huruvida nämnden har uppfyllt sina grunduppdrag baseras på hur väl verksamheten verkställer dessa planer. Verkställs planerna fullt ut så har nämndens grunduppdrag uppfyllts helt. Till stöd för bedömningen har ett antal följetal för måluppfyllelse tagits fram. I bedömningen om grunduppdragen är uppfyllda ingår dock en uppföljning av samtliga aktiviteter i verksamhetsplanerna, även de som inte lyfts fram som följetal.

Miljönämndens verksamhet har under året präglats av en hög andel vakanser och sjukskrivningar. Tillsättning har varit svårt med brist på kvalificerade sökanden vilket medfört glapp med tillfälligt minskad personalstyrka inom flera team. På grund av detta har delar av miljönämndens verksamhet inte kunnat utföras enligt tillsynsplanen. Miljönämndens totalbedömning är ändå att verksamheten har uppfyllt kommunfullmäktiges uppdrag i hög grad 2022. Motivering till bedömningen redovisas per verksamhet nedan.

Livsmedelskontroll

Uppdraget inom livsmedelskontrollen bedöms ha uppnåtts i hög grad. Samtliga registreringsärenden har handlagts inom tiden som angetts i de nya serviceåtagandena. Även förfrågningar, RASFF meddelanden samt klagomålsärenden har kunnat hanteras inom utsatt tid. Projektet för att förverkliga visionen "Mark- Sveriges bästa barnkommun" som berör avdelningskök på skolor och förskolor har kunnat slutredovisas.

Samtliga dricksvattenanläggningar har kontrollerats enligt plan. Gällande livsmedelskontrollen fanns det vid delårsrapporten en förhoppning om att få in en förstärkning under det sista kvartalet. Behovet av en förstärkning fanns dels på grund av en långvarig sjukskrivning inom teamet, dels av att anpassningen av verksamheten till efterhandsdebitering krävde en hel del arbete (nya rutiner, mallar med mera.). Bristen på kvalificerade sökande gjorde tyvärr att verksamheten inte fick in förstärkningen. Trots det har teamet på egen hand arbetat in en stor del av utebliven tillsyn, vilket gjort att 80% av den planerade livsmedelskontrollen utförts enligt plan.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Andel livsmedelsverksamheter som kontrollerats i enlighet med beslutad kontrolltid	>=95%	80%
Andel dricksvattenanläggningar som kontrollerats i enlighet med beslutad kontrolltid	>=95%	100%

Fotnot: godkänd nivå är krav för att uppfylla grunduppdraget helt

Miljötillsyn och enskilda avlopp

Uppdraget inom miljöskydd bedöms ha uppnåtts delvis. Verksamheten har på grund av vakanser och sjukskrivning inte kunnat utföra samtliga delar i tillsynsplanen. Förstärkning är inplanerad men har inte hunnit få effekt i år. Samtlig händelsestyrd tillsyn har dock kunnat utföras: Granskning och registrering av inkomna miljörapporter har skett enligt plan och prövningsärenden, incidenter samt remisser har hanterats inom utsatt tid. Sedan införandet i år har samtliga berörda ärenden handlagts inom tiden som angetts i de nya serviceåtagandena. Även arbetet med att ta fram och kommunicera ut nya klassningsbeslut till

berörda verksamhetsutövare i samband med övergången till SKR:s nya taxemodell för miljöbalken har kunnat utföras. Stora delar av det inplanerade arbetet med förorenade områden har också hunnits med. Det har även tillsynen av efterarbete vid brand, tillsynen av dagvattenanläggningar, samt del av tillsynen inom vattenskyddsområden.

Det som bedöms inte kunna utföras fullt ut är delar av den inplanerade tillsynen på miljöskyddsverksamheterna, inventeringen och riskklassningen av ej tidigare besökta miljöskyddsverksamheter, samt tillsynen på animaliska biprodukter och sprängämnesprekursorer. Även del av det inplanerade arbetet med förorenade områden samt del av inventeringen inom vattenskyddsområden har behövt senareläggas.

Även verksamheten för **enskilda avlopp** har under året påverkats av vakanser och sjukskrivningar. Den inplanerade förstärkningen har varit svårrekryterad och kommer därför inte kunna komma på plats förrän efter årsskiftet. Detta har fått till följd att tillsynsplanen inte kunnat utföras helt enligt plan och att uppdraget har uppnåtts delvis. Det som inte kunnat utföras fullt ut är delar av avloppsinventeringen, tillsyn av minireningsverk, kartläggning och tillsyn av slamdispenser, fosforfällor och latrinhantering, samt tillsynsarbete i omvandlingsområden. Däremot har arbetet med att ta fram och kommunicera ut nya klassningsbeslut till berörda verksamhetsutövare i samband med övergången till SKR:s nya taxemodell för miljöbalken kunnat utföras, och den inplanerade tillsynen av de årsdebiterade U-avloppen har fullföljts. Även tillståndsansökningar, förhandsbesked, remisser, klagomål och överklaganden har kunnat hanterats inom utsatt tid.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Andel miljöskyddsobjekt som inspekterats enligt årlig riskbaserad plan	>=95%	40%
Andel enskilda avlopp som inspekterats enligt riskbaserad plan.	>=95%	50%

Fotnot: godkänd nivå är krav för att uppfylla grunduppdraget helt

Hälsoskyddstillsyn, alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Uppdraget inom **hälsoskyddsområdet** bedöms ha uppnåtts i hög grad. Arbetet med att ta fram och kommunicera ut nya klassningsbeslut till berörda verksamhetsutövare i samband med övergången till SKR:s nya taxemodell för miljöbalken har kunnat utföras, och tillsynen av objekt med årlig avgift har fullföljts enligt plan. Projektet för att förverkliga visionen "Mark-Sveriges bästa barnkommun" som berör elektromagnetiska fält har slutredovisats och prövningsärenden, klagomål samt remisser har hanterats inom utsatt tid. Sedan införandet i år har samtliga berörda ärenden handlagts inom tiden som angetts i de nya serviceåtagandena.

Det som inte bedöms kunna utföras fullt ut på grund av vakanser är delar av den inplanerade timdebiterade tillsynen samt inventeringen och riskklassningen av ej tidigare besökta hälsoskyddsverksamheter.

Inom området för **alkohol, tobak och receptfria läkemedel** har verksamheten påverkats av att det uppkommit ett nytt tillsynsområde i samband med den nya lagen om tobaksfria nikotinprodukter som trädde i kraft 1 augusti i år. Detta har krävt en hel del arbete med nya rutiner, blanketter, systemanpassningar, med mera. Verksamheten har även påverkats av vakanser (utöver den personalbrist som miljönämnden flaggade för i samband med aprilrapporten). Verksamheten har på grund av detta inte kunnat utföra samtliga delar i tillsynsplanen. Prövningsärenden, klagomål samt remisser har dock kunnat hanteras inom utsatt tid. Sedan införandet i år har samtliga berörda ärenden handlagts inom tiden som angetts i de nya serviceåtagandena. Den inre tillsynen av verksamheter med serveringstillstånd har också kunnat fullföljas enligt plan. Det som inte hunnits med fullt ut är delar av den inplanerade tillsynen av verksamheter med försäljning av tobak, folköl och receptfria läkemedel samt den yttre tillsynen av verksamheter med serveringstillstånd. Bedömningen blir därför att uppdraget inom området har uppnåtts delvis.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Andel hälsoskyddsobjekt som inspekterats enligt årlig riskbaserad plan	>=95%	80%

Fotnot: godkänd nivå är krav för att uppfylla grunduppdraget helt

Naturvård

Uppdraget inom naturvård bedöms ha uppnåtts helt. Samtliga remisser, förhandsbesked och strandskyddsärenden har hanterats inom angivna tidsramar. Kommunens kalkning av sjöar och våtmarker och tillsynen över kommunens naturreservat har genomförts som planerat.

Arbetet med att bevara den biologiska mångfalden i kommunen, vilket till övervägande del bedrivs i form av LONA-projekt med särskilt fokus på de prioriterade fokusområdena som pekats ut i kommunens naturvårdsprogram, har löpt på enligt plan med avseende på de delar som miljönämnden har rådighet över. Däremot har det uppstått viss problematik med att få igång de praktiska åtgärderna som är nödvändiga för projektens fortskridande men som ligger utanför nämndens ansvarsområde. Verksamheten undersöker alternativa lösningar i den utsträckning det är möjligt. Utöver detta har verksamheten även tagit fram förslag på två nya kommunala naturreservat i Mark vilka miljönämnden har överlämnat till KS för vidare behandling.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Andel insatser för att skydda den biologiska mångfalden som utförts i enlighet med tillsynsplan*	>=95%	95%

Fotnot: godkänd nivå är krav för att uppfylla grunduppdraget helt

* I planen för 2022 ingår tre åtgärdsprojekt för hotade arter (vildbin, salamander och skyddsvärda träd), ett åtgärdsprojekt mot invasiva främmande arter, två inventeringsprojekt (salamander och ängssvampar), samt ett projekt för framtagande av en trädvårdspolicy.

Övergripande

Utöver uppföljning av kommunfullmäktiges grunduppdrag följs följande övergripande uppdrag/prioriteringar upp i enlighet med miljönämndens nämndplan (beskrivning/analys följer under tabellen):

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Företagsklimat enligt ÖJ (Insikt) – Totalt NKI Livsmedel	>=75%	74%
Företagsklimat enligt ÖJ (Insikt) – Totalt NKI Miljö- och hälsoskydd	>=75%	63%
Företagsklimat enligt ÖJ (Insikt) – Totalt NKI Serveringstillstånd	>=75%	För litet underlag
OSAI (organisatoriskt och socialt arbetsmiljöindex) i medarbetarenkäten för Samhällsbyggnadsförvaltningens miljöenhet	3,9–5,0	Ej utförd

Fotnot: godkänd nivå är krav för att uppfylla grunduppdraget helt

Utfallet gällande företagsklimatet (NKI) ligger för närvarande på 74% för myndighetsområdet livsmedel och 63% för myndighetsområdet miljö- och hälsoskydd. Detta innebär en försämring jämfört med 2021 (79% respektive 66%). Vad förändringen beror på är svårt att avgöra. Ett gott företagsklimat är högt prioriterat av miljönämnden och verksamheten arbetar löpande med att förbättra effektivitet och tillgänglighet vilket baserat på förra årets resultat såg ut att ha fått effekt. Uppföljande samtal med näringslivsrepresentanter planeras utföras vid förvaltningens kommande företagsbesök. Förhoppningsvis ger detta ett bra underlag för vidare analys. Förhoppningen är också att årets satsningar med bl.a. införandet av Markmodellen kommer generera ett förbättrat resultat inför kommande år.

För myndighetsområdet serveringstillstånd är underlaget i år för litet för att redovisas.

Gällande utfallet rörande OSAI har en ny medarbetarenkät tagits fram och utförts under året. Då resultatet inte genererar en jämförbar indikator redovisas inget utfall för 2022 i tabellen ovan.

3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige

Uppdrag	Startdatum	Status	Kommentar
Ta fram en handlingsplan för arbetet med sanering av förorenade områden.	2019-11-26	 Pågående	Miljönämnden Arbetet med att ta fram en handlingsplan för förorenade områden i Marks kommun pågår. Planen förväntas omfatta ca 300 objekt. Målet är att år 2050 ska alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljö (riskklass 1 och 2) blivit åtgärdade.

4 Måluppföljning

Kommunens verksamhet ska planeras med vision och mål för Marks kommun som utgångspunkt. I detta avsnitt följs mål och indikatorer upp.

Symbolförklaring	
	Mål för indikator: uppnått
	Mål för indikator: delvis uppnått
	Mål för indikator: inte uppnått
	Kan inte bedömas

4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällen

Kommungemensamma mål: Bästa företagskommun

Nämndens mål: Kunden ska mötas av en effektiv verksamhet, rättssäker handläggning och ett gott bemötande.

Nämndens bedömning är att målet delvis uppnåtts under året.

Avseende indikatorn nedan gällande **effektivitet** så ligger miljönämnden i dagsläget strax under utsatt mål med ett utfall på 73% (slutresultat för året är ännu släppt). Snittet i Västra Götalands län ligger på 76%. Indikatorn är hämtad från SKR:s insiktundersökning och mäter verksamhetsutövarnas nöjdhet med tiden för, samt rutinerna kring, handläggningen av miljönämndens ärenden. Ett gott företagsklimat är högt prioriterat av miljönämnden och verksamheten arbetar kontinuerligt med att ta fram och se över rutiner för effektiv ärendehantering. Detta omfattar bland annat utvecklingen av e-tjänster. Baserat på förra årets resultat såg arbetet ut att ha fått effekt, och vad sänkningen jämfört med föregående år beror på är svårt att avgöra. Uppföljande samtal med näringslivsrepresentanter planeras utföras vid förvaltningens kommande företagsbesök. Syftet är dels att få ett bra underlag för vidare analys av insiktsresultatet, och dels att skapa en bättre förståelse för våra processer och därmed sätta mer rimliga förväntningar. Förhoppningen är också att årets satsningar med bl.a. införandet av Markmodellen kommer generera ett förbättrat resultat inför nästa år.

Ett tillkommande mått på effektiviteten i miljönämndens beslutsfattande är andel ärenden som handlagts inom tiden som angetts i de nya serviceåtaganden. Sedan införandet 2022 har samtliga berörda ärenden handlagts inom utsatt tid.

Vad gäller **rättssäkerheten** utbildas enhetens handläggare löpande kring ny relevant lagstiftning, och riktlinjer, rutiner och mallar är framtagna för att säkerställa att beslut handläggs och kommuniceras korrekt. Som del i internkontrollen utför miljönämnden en regelbunden stickprovskontroll av fattade delegationsbeslut. Besluten granskas utifrån att de är tydliga och korrekta, har en förståelig motivering, samt har referens till och stöd i aktuellt lagrum. Mätningen av kundernas upplevelse av rättssäkerheten görs även den med SKR:s löpande insiktundersökning. Som framgår i tabellen har även detta resultat minskat jämfört med senaste mätningen. Utfallet för miljönämnden är i dagsläget 70% och snittet i Västra Götalands län är 76%. Även här är det i dagsläget svårt att avgöra vad förändringen beror på eftersom rutiner och mallar för beslut är desamma som föregående år och internkontrollen inte har pekat på några brister. Dessutom har endast 0,4% av samtliga beslut överklagats under 2022. Efter de ovannämnda uppföljande samtalen med näringslivsrepresentanter hoppas vi kunna ge en utförligare analys.

Gällande **bemötande** är det obligatoriskt för samtliga nyanställda att medverka i utbildning i kommunikation och bemötande. En väl utvecklad kommunikation och samverkan med individ och samhälle är ett viktigt fokusområde för förvaltningen där bland annat ökad tillgänglighet

prioriteras. Trots satsningar inom området, vilka resulterade i goda resultat föregående år, ligger miljönämnden i dagsläget under utsatt mål gällande tillgänglighet med ett utfall på 70%. Snittet i Västra Götalands län ligger på 74%. Även här är det i dagsläget svårt att avgöra vad förändringen beror på innan de uppföljande samtalen med näringslivsrepresentanter har förts. Utfallet gällande bemötande ligger fortsatt över utsatt mål.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel kunder som är nöjda med effektiviteten	76%	79%	73%	≥75%	◆
Andel kunder som är nöjda med rättssäkerheten	78%	81%	70%	≥75%	◆
Andel kunder som är nöjda med bemötandet	81%	80%	78%	≥75%	●
Andel kunder som är nöjda med tillgängligheten	68%	79%	70%	≥ 75%	◆

4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning

Kommungemensamma mål: Sundare personalomsättning

Nämndens mål: Sjukfrånvaron ska understiga 5%

Nämndens bedömning är att målet inte har uppnåtts under året. Utfallet bedöms härledas till fortsatta effekter av pandemin.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Registrerad sjukfrånvaro				<5%	■

Nämndens mål: Personalomsättningen ska understiga 10 %

Nämndens bedömning är att målet inte har uppnåtts. Åtgärder för att minska personalomsättningen redovisas under avsnitt 7 nedan.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Personalomsättning (%)	16	16	24	10	■

4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Ekologisk hållbarhet

Nämndens mål: Samtliga enskilda avloppsanläggningar i Marks kommun har en reningsfunktion som säkerställer att näringsämnen och bakterier reduceras till accepterade nivåer till år 2025.

Nämndens bedömning är att målet delvis uppnåtts. Tillsyn har inte kunnat utföras helt enligt plan på grund av vakanser och sjukdom inom teamet. Eftersläpet ligger med i planen för nästa års tillsyn då verksamheten har fler resurser på plats. Därmed förväntas verksamheten ligga i fas med målet igen.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel inventerade enskilda avloppsanläggningar av det totala antalet avloppsanläggningar i Marks kommun (5400 st).	70%	74%	78%	≥82%	◆

Nämndens mål: Den biologiska mångfalden ska skyddas.

Nämndens bedömning är att målet uppnåtts helt under året.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022
Genomförda insatser för att skydda den biologiska mångfalden	● Genomfört	● Genomfört	● Genomfört	● ● Genomfört

5 Agenda 2030

Förvaltning och nämnd har i arbetet med att upprätta nämndplanen använt samhällsutvecklingsenhetens kartläggning av nuläget av Agenda 2030 som underlag, samt den inriktning som fullmäktige gett i kommunens budget.

Miljönämnden bidrag till målen i Agenda 2030 är flertalet. De mål som dock främst berörs av nämndens verksamhet är mål 6: Rent vatten och sanitet för alla; samt till mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald.

Vad gäller mål 6 så bidrar nämndens arbete med bland annat dricksvattenkontroll, våtmarker samt tillsyn av enskilda avlopp, miljöfarliga verksamheter och förorenade områden till att förbättra vattenkvaliteten samt till att minska föroreningar och övergödning i kommunens vattenförekomster. I tillsynen lägger nämnden särskild prioritet på de områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

Till mål 15 bidrar nämndens verksamhet bland annat genom arbetet med att säkerställa skydd och vård av värdefulla naturmiljöer, genom att ta fram specifika åtgärder för hotade arter som behöver särskild hjälp, genom åtgärder mot invasiva främmande arter, genom att verka för att få in den biologiska mångfalden tydligare i hela samhällsplaneringsprocessen, samt genom att stötta och uppmuntra det lokala engagemanget kring naturvård i kommunen.

För att nå målen i Agenda 2030 ser nämnden samarbete och inkludering, mellan förvaltningar samt individ och samhälle, som en framgångsfaktor.

6 Uppföljning av internkontroll

6.1 Årets internkontrollarbete

Nämnder och styrelser har ansvar för att den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde är tillräcklig och ska rapportera om sitt arbete med intern kontroll.

Nämnden deltar i arbetet med internkontroll dels genom att årligen se över och fastställa internkontrollplanen, och dels genom att medverka i kontrollarbetet. Miljönämnden fastställde sin internkontrollplan för 2022 i samband med beslut om nämndplan i december 2021. Miljönämndens medverkan i kontrollarbetet sker genom att årligen utföra en regelbunden stickprovskontroll av fattade delegationsbeslut som del i internkontrollarbetet. Kontrollen utförs av två nämndledamöter, en från majoriteten och en från oppositionen, som utses genom beslut i miljönämnden för en period av sex månader. Val av delegationsgranskare sker två gånger per år; en gång i december för perioden januari-juni, samt en gång i juni för perioden juli-december. Delegationsbeslutsgranskarna har i uppgift att granska två delegationsbeslut inför varje nämndmöte. Vid granskningen kontrolleras att delegationsbesluten är tydliga och korrekta, har en förståelig motivering, samt har referens till och stöd i aktuellt lagrum. Resultatet av granskningen redovisas på nämndmötet. Redovisningen ligger som en fast agendapunkt på varje möte.

Det utförs även årligen en stickprovskontroll av inspektionsrapporter. Granskningen utförs av förvaltningsledning som kontrollerar att rapporterna är tydliga och korrekta.

Kontroll av redovisade kostnader i relation till budget sker löpande av förvaltningsledning och ekonom för att i tid uppmärksamma betydande avvikelser i utfallet jämfört med budget, för att snabbt kunna signalera till nämnd och/eller agera.

Vissa nyckeltal följs upp kontinuerligt för att se hur verksamheten utvecklas.

Personalsystem uppmärksammar automatiskt till närmaste chef om en medarbetare har upprepande sjukfrånvaro, som kan visa första tecken på för hög arbetsbelastning med mera.

Internkontroll pågår löpande under verksamhetsåret och redovisas i årsrapporten. Under året har inga brister identifierats.

6.2 Uppföljning av internkontrollplanen

Ekonomi

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Risk att kostnader i relation till budget överskrids.	Månatlig uppföljning av redovisade kostnader	Kostnaderna har inte överskridit budget.
Inköp sker inte i enlighet med upphandlade avtal	Förvaltning redovisar resultat av granskning till nämnden.	Resultat av granskning har inte kommit än
	KLK skickar resultat av granskning till nämnden	Resultat av granskning har inte kommit än

Administration

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Risk att fattade delegationsbeslut inte är motiverade, har lagstöd samt att negativa besked inte är kommunicerade.	Stickprov av delegationsbeslut	Stickproven uppfyller kraven.

Tillsyn

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Risk att mottagaren inte förstår och inte vidtar några åtgärder eller vidtar fel åtgärder	Granskning av att inspektionsrapporter är tydliga och korrekta.	Stickproven uppfyller kraven.

7 Personal

Nämnden har återigen haft ett högt antal vakanser. Personalomsättningen (räknat i antal avgångar i förhållande till antal tillsvidareanställda) landar på 24% för helåret.

För att hålla nere personalomsättningen görs fortsatta satsningar på att förbättra både den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön. Vad gäller den fysiska så utförs regelbundna ergonomigenomgångar, skyddsronder och husmöten. Och vad gäller den psykosociala arbetsmiljön så ligger fokus på att minska arbetsbelastning och stress. För detta arbete har en handlingsplan tagits fram som grundar sig på förslag framtaget gemensamt av medarbetare och ledning inom hela förvaltningen. Förvaltningen genomförde även under 2022 en omorganisering för att skapa ett mer närvarande chefskap. Detta är tänkt att leda till mer tid för systematiskt arbetsmiljöarbete, verksamhetsutveckling samt individuell utveckling av både medarbetare och chefer.

För att stärka medarbetares kompetens och engagemang erbjuds samtliga att delta i utbildningar och kurser årligen. Det avsätts också tid för medarbetarna att samverka genom olika nätverk inom regionen (för bland annat livsmedelsinspektörer, hälsoskyddstillsyn, naturvård, miljöskydd, avlopp, m.m.) Syftet är samsyn, erfarenhetsutbyte och ökad kompetens. Medarbetarna uppmuntras även att årligen delta i "Mötesplats Goda exempel" som är en regional konferens där deltagarna träffas för att dela erfarenheter och nätverka med kollegor i Västra Götaland och Halland. Där erbjuds föreläsningar och workshops med goda exempel på verktyg och arbetssätt.

Trots dessa åtgärder bör nämnden räkna med en viss regelbunden personalomsättning med tanke på att Mark är en pendlingskommun och att majoriteten av miljönämndens personal pendlar in från andra kommuner. Det är därför av stor vikt att samtidigt satsa på att bättre kunna hantera de vakanser som uppstår. Här ingår arbetet som gjorts med att utveckla rutinerna för rekrytering och introduktion. Detta är dock inte tillräckligt för att motverka den negativa inverkan som vakanser har på uppfyllelsen av grunduppdraget, budgetföljsamheten och arbetsmiljön.

En lösning som verksamheten ser är att förstärka bemanningen med en ambulerande resurs (1,0 årsarbetare) som kan delas mellan ett flertal verksamhetsområden och stötta upp där det behövs. Skulle nämnden erfara ett år utan vakanser kan resursen tilldelas arbetet med de områden som identifierats i behovsutredningen men som varit nödvändiga att prioritera ned i verksamhetsplanen. Förstärkningen medför en kostnad men genom att på detta sätt minska intäktsbortfallet som uppstår vid vakanser förväntas åtgärden kunna innebära en nettobesparing för kommunen. Verksamheten ser även ytterligare vinster i form av bättre arbetsmiljö, ökad kontinuitet, och därmed även effektivitet, i verksamheten samt bättre service till individ och näringsliv.

8 Ekonomi

Avsnittet ekonomi innehåller ekonomisk uppföljning av utfall och prognos för 2022.

8.1 Driftredovisning

Tabell driftsredovisning (tkr)

	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Avvikelse
Total					
Intäkter	10 739	11 026	11 242	13 414	-2 172
Personalkostnader	-14 867	-14 731	-15 087	-16 565	1 478
Övriga kostnader	-5 777	-5 700	-6 992	-6 395	-597
Nettokostnader	-9 906	-9 405	-10 837	-9 546	-1 291
Nämnd, ledning, admin					
Intäkter	203	87	87	0	87
Personalkostnader	-3 672	-3 542	-3 643	-3 764	121
Övriga kostnader	-1 384	-995	-1 570	-1 342	-228
Nettokostnader	-4 854	-4 450	-5 126	-5 106	-20
Hälsoskydd					
Intäkter	915	1 152	1 686	1 095	591
Personalkostnader	-1 198	-989	-1 264	-1 266	2
Övriga kostnader	-133	-117	-132	-118	-14
Nettokostnader	-416	46	291	-289	580
Livsmedel					
Intäkter	1 670	1 742	872	1 912	-1 040
Personalkostnader	-2 123	-1 755	-1 919	-1 952	33
Övriga kostnader	-203	-184	-199	-188	-11
Nettokostnader	-656	-196	-1 246	-228	-1 018
Miljöskydd, avlopp					
Intäkter	4 601	4 233	4 089	6 017	-1928
Personalkostnader	-6 240	-6 087	-6 001	-7 024	1 023
Övriga kostnader	-724	-683	-693	-531	-162
Nettokostnader	-2 364	-2 536	-2 605	-1 538	-1 067
Naturvård					
Intäkter	3 350	3 554	4 083	3 910	173
Personalkostnader	-1 635	-1 674	-1700	-1 744	44
Övriga kostnader	-3 254	-3 433	-4 317	-4 095	-222
Nettokostnader	-1 539	-1 553	-1 934	-1 743	-191

ATL					
Intäkter	0	258	425	480	-55
Personalkostnader	0	-685	-560	-815	255
Övriga kostnader	-77	-289	-81	-121	40
Nettokostnader	-77	-716	-216	-456	240

Analys av driftredovisning

Sammanfattningsvis kan man beskriva år 2022 för miljönämnden som ett år med stora utmaningar. Covid-19 fortsatte att påverka vår verksamhet en bit in på året och en stor mängd vakanser och sjukskrivningar har präglat de flesta verksamheterna. Att kompetensförsörjningen är en extra viktig fråga för miljö är tydligt och något som måste få större fokus framöver.

Utöver detta har de kostnadsökningar som vi sett i samhället i stort även påverkat nämnden och förändrade arbetssätt kopplat till bland annat efterhandsdebitering av taxor har bidragit till mindre intäkter än prognosticerat.

Analys per verksamhetsområde

Nämnd, ledning, administration:

Verksamheten nämnd, ledning och administration redovisade en mindre budgetavvikelse för året, men inga poster som sticker ut utan kan härledas till de kostnadsökningar som skett under året.

Hälsoskydd:

Ett överskott på nästan 600 tkr redovisas för hälsoskydd vilket beror på större intäkter än budgeterat.

Livsmedel:

Livsmedel redovisar ett underskott på cirka 1 mnkr där orsaken är den under året mycket ansträngda personalsituation med vakanser och sjukskrivningar. Problemet med vakanser förvärrades även genom att de rekryteringar som gjordes inte gav det resultat som önskats och rekryteringarna fick börja om. Ca 20% av den planerade tillsynen blev av denna anledning inte utförd. Utöver detta hade vi fortfarande en "skuld" kopplad till övergången till efterhandsdebitering vilket gjorde att delar av den tillsyn som gjordes under året inte kunde faktureras.

Åtgärder planerades under året för att kunna hämta igen intäktstappet och var då kopplat till rekrytering av ny personal, men som tyvärr inte hann börja tidigt nog under 2022. I anslutning till aprilrapporten godkände KF ett underskott på 0,3 mnkr för livsmedel.

Miljöskydd och enskilda avlopp:

Även miljöskydd och avlopp visar ett negativt resultat på ca 1 mnkr där nästan 2 mnkr är budgetavvikelsen för intäkterna. Båda verksamheterna är mycket känsliga för vakanser och annan frånvaro gällande personalen då dessa normalt sätt genererar stora intäkter. Tyvärr har det varit både vakanser och sjukskrivningar hos verksamheterna och periodvis gick verksamheten endast med halv personalstyrka. Kompetensförsörjning är en utmaning även inom miljöskydd och avlopp och det har varit tufft att rekrytera ny personal.

Åtgärder planerades under året för att kunna hämta igen intäktstappet och var då kopplat till rekrytering av ny personal, men som tyvärr inte hann börja tidigt nog under 2022.

Naturvård:

Naturvård redovisar en mindre negativ avvikelse i form av ca 190 tkr. Detta kan härledas till kostnadsökningarna hos kalkningsverksamheten.

Alkohol, tobak och receptfria läkemedel:

Verksamheten visar ett positivt resultat på 240 tkr vilket beror på lägre personalkostnader än budgeterat på grund av vakanser.

Specifikation av statsbidrag

Statsbidrag

Statsbidrag (mkr)	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022
Kalkningsbidrag	3,1	3,7	3,5
Bidrag för lokala naturvårdssatsningar	0,2	0,09	0,2
Ersättning sjuklöner p.g.a. Covid-19	0,09	0,09	0
Arbetsförmedlingen	0,06	0,07	0,05
Kammarkollegiet för smittskyddsåtgärder	0,2	0,05	0
Summa	3,65	4,00	3,75

Kommentar statsbidrag

Kalkningsbidrag erhålls årligen från Länsstyrelsen, Västra Götalands län och redovisas under verksamheten Naturvård.

Bidrag för lokala naturvårdssatsningar erhålls från Länsstyrelsen, Västra Götalands län. Bidraget från Länsstyrelsen finansierar 50 procent av projektens kostnader och kommunen väntas medfinansiera övriga 50 procent på samtliga projekt förutom ett; Våtmarker för vattensalamander där Länsstyrelsen står för 90% av finansieringen. Även detta redovisas under verksamheten Naturvård.

Enligt beslut från Regeringen om att ersätta arbetsgivare för sjuklönekostnader kopplat till Covid-19. Bidraget redovisas under Nämnd / ledning / administration.

Enligt beslut från Regeringen om att ersätta kommuner med anledning av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen som trädde i kraft 2020-07-01. Bidraget redovisas under verksamheten för Hälsoskydd.

8.2 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Investeringsprojekt	Budget 2022	Utfall 2022	Budgetavvikelse 2022
Summa			

Miljönämnden har ingen investeringsram och har heller inte gjort några investeringsprojekt under 2022.

9 Annan uppföljning

9.1 Övrig uppföljning

Uppföljning av attraktivitetsplanen

Miljönämnden arbetar kontinuerlig för att främja samarbete och nätverk inom natur, samt med att erbjuda en väl fungerade, snabb, effektiv och tillgänglig myndighetsutövning. Miljöenheten är även delaktig i framtagandet av kommunens översiktsplan.

Idéburet offentligt partnerskap

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en avtalsform mellan en eller flera organisationer inom idéburen sektor med koppling till social ekonomi, och en eller flera offentliga verksamheter. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn vill medverka i. I avtalet bestäms vad partnerskapet gäller, vilka resurser respektive part ska bidra med, hur länge avtalet ska gälla med mera.

Miljönämnden har inga IOP-avtal.

Kommunal avtalssamverkan

I årsrapporten ska nämnder redovisa vilken avtalssamverkan nämnden har, och planerar att ingå, med andra kommuner. Det gäller avtal där nämnden tar hjälp av annan kommun för att utföra kommunens uppgifter eller där Marks kommun på motsvarande sätt hjälper annan kommun.

Miljönämnden samverkar med Borås Stad och Svenljunga kommun vad gäller kalkning. Miljönämnden utför del av Svenljungas kalkning (mot betalning) och tar hjälp av Borås Stad med del av Marks kommuns kalkning (mot betalning).

Uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän

Miljönämnden har ingen verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän.

Uppföljning av synpunkter och avvikelser

Område/vht	Beröm	Förslag	Klagomål	Annat
Övrigt				
Totalt				

Kommentar

Synpunkter relaterade till pågående ärenden rapporteras löpande till nämnden.

Miljönämnden följer upp kundnöjdhet genom enkäten Insikt. För resultat, se nämndens kapitel om mål.

10 Följetal

10.1 Följetal verksamhet

Följetal är mått som speglar verksamhetens omfattning och utveckling.

Miljönämndens verksamhetsmätt

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Andel hälsoskyddsobjekt som inspekterats enligt riskbaserad plan	100%	75%	90%	80%
Andel enskilda avlopp som inspekterats enligt riskbaserad plan.	100%	75%	52%	50%
Andel miljöskyddsobjekt som inspekterats enligt årlig riskbaserad plan.	100%	60%	75%	40%
Andel överklagade beslut	1%	1%	0,2%	0,4%
Andel skyddad areal jämfört med kommunens totala yta	0,68%	0,68%	0,68%	0,68%
Andel vattendrag med god ekologisk status	18%	18%	18%	18%
Andel livsmedelsverksamheter som kontrollerats i enlighet med beslutad kontrolltid	85%	75%	80%	80%
Andel dricksvattenanläggningar som kontrollerats i enlighet med beslutad kontrolltid	100%	100%	100%	100%
Andel uppfyllda pH-mål utifrån kommunens kalkningsplaner	100%	100%	100%	100%
Andel beslut som står fast vid en överprövning	95%	95%	100%	95%
Andel insatser för att skydda den biologiska mångfalden som utförts i enlighet med tillsynsplan	100%	95%	100%	95%
Andel sjöar med god ekologisk status		17%	17%	17%

10.2 Följetal personal

Personal - Antal anställda

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Antal tillsvidareanställda	25	25	26	32
Antal tidsbegränsade anställda	2	1	1	1
Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda (%)	97,9	100	97,1	100

Statistiken avser per 31 oktober.

Personal - Sjukfrånvaro

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Sjukfrånvaro alla anställda (%)	3,8%	4%	5,8%	7,1%

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Andel långtidssjukfrånvaro i procent av den totala sjukfrånvaron (%)	20,7%	0%	39,5%	45,3%
Frisktal (max fem sjukdagar per individ och år) (%)	50%	54%	71%	63%

Statistiken avser perioden 1 november t o m 31 oktober.

Personal - Timtid, mer- och fyllnadstid samt övertid

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Timtid i timmar	0	0	17	0
Fyllnadstid i timmar	0	12	1	20
Övertid i timmar	52	60	10	29

Statistiken avser perioden 1 november t o m 31 oktober.